

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 1. Quæ industriæ in genere circa curationem Apostolicam sint observandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

CAPUT IV.

DE CURATIONE APOSTOLICA
PECCATORUM.

Per Curationem istā aliud hoc loco non intelligitur, Peccatorum ad statum gratiæ reductio, quæ quantum conveniat Operatio Apostolica, vel ex eo facile colligi potest, quod sicut ex vocatione sua Christum sibi per curam animarum imitandum suscepit, ita singularem quoque juxta ipsius exemplum sollicitudinem pro conversione peccatorum obtinere gerere debeat, ita ut ipse quoque dicere cum Christo quomodo possit: *Non Veni Vocare Iustos, sed Peccatores ad Penitentiam*. Luc. 5. Ipse quoque de se dicere debet posse eundem: *Ego sum Pastor bonus*: atque adeo, ubi perditam agnovit oviculam, non quiescere quærendo, donec inveniat. Ipse denique dicere debet cum S. Chrysostomo hom. ad populum: *Sum communis Pater omnium, eoque necesse est curam non tantum eorum, qui stant, sed eorum quoque, qui ceciderunt sunt: non earum modo, qui secundis navigant Ventis, sed illorum, qui tempestate jactantur: non eorum modo, qui salvati sunt, sed et illorum, qui periclitantur. Vnde et eos, qui demergi ceperant, in portum tranquillum perrecta manu ducere studeo*. Et si vciò hoc officium magis propriè ad Confessarios spectet, atque adeo in Instructione quinta Confessorum ex instituto de hac materia agendum sit; quia tam frequens satis, etiam extra confessionem, Operatio officii occasio cum Peccatoribus agendi, etiam hoc loco pro integritate materiæ breviter indicare placet. quâ ratione hoc Apostolicæ Curationis ab eo suscipiendum, & peragendum.

§. I.

Quæ industriæ in genere circa Curationem Apostolicam sint observandæ.

I. Primam in hoc munere industriam S. Franciscus Xaverius peritissimus ille Animarum Medicus obtulit, ut vitæ l. 4. c. 22. videre est, hortabatur, ut, si quis Curationem animarum in oppidum ignotum venerit, ante omnia studio ex probatæ Virtutis ac Fidei Viris cognoscere, quæ vitæ

negotia iniquè contracta in eo vigeant. Caput quippe dicebat esse ad homines juvandos, gentis universæ ingenium ac mores nôsse, &, quoad licet, singulorum morbos, qui dissideant inter se, qui inimicitias gerant, quæ fraudes, quæ judiciorum iniquitas, quæ perfidia Testium, quæ Judicum corruptelæ. Itaque ex Viris prudentibus ac peritis hæc percontanda sunt, & simul exquirendum, quâ tandem insistere oporteat viâ ad illorum mores, mentesque sanandas. Quod ipsum monitum etiam erga privatum quemvis Peccatorem observandum P. Caspari Barzæo suadebat dicens: Jam prave cuiuspiam mores emendaturus non prius manum admovebis, quàm intimos ejus perspexeris sensus. Itaque magnopere tibi suadeo, ut primum odoraris, atque investigates, an is vitio aliquo aut perturbatione occupatus ab animi sui salute abhorreat. Unde prudenter monet S. Isidorus Pelusiota l. 3. c. 8. epist. eos, qui calamitates & morbos suos spirituales commemorare cupiunt, blandè ac suaviter admittendos esse, ac posteaquam illi per huiusmodi sermonem dolore levati fuerint, tum demum eam, quam par est, medicinam adhibendam; nam si confestim ipsis ora obstruantur, inhumani hominis æstimationem colligi, & remedium imbecillum atque invalidum reddi, ipsâ doloris flammâ illud repellente.

II. Alteram industriam S. Ignatius, ut l. 5. vit. c. 11. legitur, suggessit, quando dicere solebat, in vocandis hominibus ad virtutem suis armis petendum Sathanam, iisdemque utendum artibus ad salutem, quibus ille ad perniciem abutitur. Quippe eum viros justos non continuo apertis consuevisse fraudibus & insidiis, sed tectis & quasi quibusdam cuniculis oppugnare; ac primò quidem nihil rectis ejus actionibus adversari, quin potius callidâ omnia dissimulatione probare, multa etiam, quæ speciem præbent honesti, astutè suggerere, atque ita sensim in ejus familiaritatem sese insinuare, dum ad extremum simplicem hominem, & veteratoris fraudis ignarum, laqueis suis irretiat, implicatûmque teneat. Idem ergo in alliciendis ad salutem animis faciendum. Laudanda prudenter initio, quæ sunt in hominibus recta, vitiis parumper intactis, ac leniter in eorum gratiam irrumpendum. Quâ conciliatâ demum admovendam morbis animi medicinam, ut, cum ingressus eorum quodammodo fuerit,

Instruct. III.

L

exitus

exitus nostri sint. Ita sanè S. Franciscus Xaverius faciebat, de quo sic scribit Tursellinus: Si quem vesano in amore teneri compererat, qui alicujus auctoritatis ac pretij, hæc potissimum arte illum adoriebatur. Primum ac familiariter Hominem affatus, si minus invitatur, comiter se illi offerebat ipse convivam, jucundoque convivium celebrabat, aditum salubri admonitione præparans. Inde ubi in ejus se familiaritatem bene prædederat, ingressus orationem de vitiorum turpitudine, simul ad libidinis sceditatem delabebatur, ejusdemque in modum, & simul cælestes adiciebat minas; ad ultimum, motum eum senserat, manu familiariter prehensum peccatorum inducebat Confessionem.

III. Tertia industria est, ut in curatione tali ipsarum virtutum spiritualium radicem evellere studeat; hic enim est Medicorum, teste S. Chrysostomo l. 2. in paralyt. dicens: *ut non prius morbos abigant, quam eorum fontes occidant*. frustra enim cicatricem curaveris, si serpant interiora: imò acerbatur vulnus, & foris clauditur, cum intus vulnus exæstuat, ut rectè S. Ambrosius in Pl. 61. ad. Hinc S. Franciscus Xaverius levandæ molestiæ, iracundæ unicuique remedium dicebat esse, angoris, iracundiæ causam extenuare, verbisque elevare.

IV. Quartam industriam idem S. Franciscus sequens verbis suggessit suprâ memorato Barzæo: Jam omnes efficere nitèris, ut, quos erudis ad pietatem, suas tibi tentationes, incurfantisque animum motus aperiant; hoc quippe virtutis absolutionem præcipuum præsidium est rudibus in hoc genere pugnae, aut non satis peritis, exercitatisque.

V. Quintam industriam S. Isidorus Pelusiota dicens: *Quemadmodum optimus Medicus ad agros natura subsidium arte instructus & armatus, cum morborum generibus corpus obsidetur, adversus eos acrius urget, in procinctu stans, eos, qui dilationem adhibent, in posterius servat tempus; eodem modo tu quoque dendarum animarum scientiam prudentiâ temperantem, id, quod amplius urget, oculorum aciem intende; non sanato spes est, fore, ut reliqua etiam sanentur.* Cui doctrinæ pulchrum exemplum S. Gregorius in epist. ad

gustin. Monach. suppeditat, cum enim hic Augustinum Monachum sanctitate & doctrina clarum in Britanniam misisset, & ille peracto feliciter negotio, quæreretur, num reliquias quasdam gentilismi & veteris nequitiae, quas adhuc adverteret, relinquere deberet? rescripsit Sanctus, monuitque, ut quasdam Britannorum imbecillitati permitteret, quia, inquit, S. Mater Ecclesia quasdam per favorem corrigit, quasdam per mansuetudinem tolerat, quasdam per confusionem dissimulat, atque portat, ut saepe malum, quod averfatur, portando & dissimulando compescat.

VI. Sexta industria est, ut, sicut Medici, teste S. Ambrosio in Ps. 93. non statim adhibent medicamenta languori; sed si dolor fervet, fomenta adhibent: si febris exaestuatur, remedium tempus expectant, ita & ipse certa curationis tempora prudenter expectet, ne, ut S. Chrysostomus l. 7. epist. 112. loquitur, si immaturè medicamentum obtulerit, fiat causa periculi res salutis. Ita de S. Francisco Xaverio Tursellinus l. 2. c. 22. testatur, quod mirè occasione imminens, temporis ad loci captaret opportunitatem, ne fortè, ut plerumque fit, sauciam mentem exulceraret magis admonitio, quam sanaret.

VII. Septimam industriam iterum Medici docent, dum, quamdiu necessitas aliud non exigit, suaviora potius, quam acerba praescribunt, & adhibent media; id quod in spirituali curatione praecipue observandum est, uti praeclare S. Franciscus Xaverius advertit, qui, ut Tursellinus l. 2. vit. c. 17. refert, inter praecepta, quae ad animarum conversionem suis praescripsit, etiam hoc ponebat, ut Christianae magis humilitatis, quam potestatis memores, paternum in omnes imperium exercerent, amorem sibi magis conciliando, quam timorem, quia nulla re magis, quam amore in omnes partes animus flecti potest, uti ipse non semel expertus est, dum quorundam animos adeo perditos, ut nec scelera sentirent, nec remedia ferrent, hac arte adjuvit. Hinc monebat, ut omnis truculentia vultus, orationisque acerbitas removeretur, & tempestivi potius complexus (si Personae ratio id ferret) crebraque demissionis indicia interponerentur, ut hisce rebus delinitus Peccator aequiore animo admittat monitionis medicamentum. Si namque ad reprehensionis acerbicatem accesserit ipsius etiam reprehendentis amarities, profecto ingen-

ingenti Spiritu Homines rei insolentiâ stomachantes, et
rum salubritatem aspernabuntur, & amore in odium

VIII. Octava industria est, ut non tantum Medic
moderate applicet (cô quod juxta S. Bernardum ep. 24
*sura nunquam quidem remissa, sed prudenter tamen
missa plerumque plus proficiat*) sed, ut sapienter mon
Franciscus Xaverius, etiam pertinaces animos, atque in
tiorum cœno hæsitantes ita cælestibus minis urgeat, ut
nunquam illis divinæ clementiæ spes intercidatur, sed
interdum commemoratione pectora eorundem mulceat.

IX. Nona industria est, ut, quando aliquem à virtut
strahere desiderat, certò sibi persuadeat, id multò eff
apertè fieri (maximè postquam ab illo amari se ex illis
quàm argutijs quibusdam & disterijs sive aculeatis
quæ animum occultè verberare solent, & cujusdam
Censoris suspicionem ingenerare, quæ opinio liberæ
sationi & amoris affectui plurimum detrahit.

X. Denique etiam illud nonnullorum monitum
negligendum est, quo hortantur, ut salutis ac virtutis
non tanquam rem arduam atque difficilem, sed facillim
jucundissimam, hominèque libero dignissimam propo
ita ut, etsi nullis ad eam vitæ rationem præceptis adhi
remur, ipsa tamen virtutis pulchritudo, & honesti
sicut olim multos Philosophos, trahere deberet. Atque
fiet, ut generoso quodam animi impulsu, quod optimu
homine dignissimum esse cognoverit, sine magna diffi
aggrediatur.

§. II.

Quibus mediis uti debeat Operarius

Apostolicam Peccatorum curationem.

I. **M**ulta sunt quidem media, quæ Viri Apostolici
stante Spiritu Sancto, & proprio Zelo impell
hibuerunt ad conversionem Peccatorum. Quia tamen
Instructione animus duntaxat est, ordinarios modos
Proximum, & à quovis facillè practicabiles Operario
satis exercitato suggerere, ideo omissis rarioribus & ex
mediis, sequentia duntaxat propono. Inprimis ergo